

PS2 Minä-kansio

Tehtävän tarkoituksena on käsitellä kehityspsykologian käsitteitä ja teorioita oman itsen kautta omaa kehitystä tarkastelemalla. Tehtävää tehdään kurssin tunneilla, mutta monia tietoja voit joutua selvittämään kotona, esim. omia läheisiäsi haastattelemalla. Vauvakirjat, kotivideot, päiväkirjat ja omat piirrustukset voivat toimia hyvänä lähdeaineistona työhön.

HUOM! Tehtävä on luottamuksellinen. Tehtäviä ei lueta luokassa eikä opettaja jaa tietoja eteenpäin esim. muille opettajille. Voit aina itse päättää, kuinka paljon haluat tehtävässä antaa itsestäsi – jos et esimerkiksi halua käsitellä sukupuoli-identiteettiäsi, voit halutessasi tehdä tässä kohtaa vaihtoehtoisen tehtävän (Fiktiivisen lapsen tarina). Voit halutessasi myös keksiä vastaukset päästäsi, sillä opettaja ei suorita faktantarkistusta esimerkiksi soittelemalla äidillesi ja tenttaamalla, että opitko oikeasti kävelemään vasta 1,5-vuotiaana. Muista silloinkin perustella vastauksesi psykologisella tiedolla!

Arviointi

Arvosana 40 % kurssiarvosanasta

Tehtävän deadline on sunnuntaina 16.3.

Myöhässä palautettu työ voi saada korkeintaan arvosanan 7.

Tekoällyn käyttö työssä johtaa hyläytyyn arvosanaan.

Arvioinnissa tarkastellaan samoja asioita kuin psykologian ylioppilakokeissa:

- tiedollinen osaaminen (psykologinen tieto ja käsitteistö)
- tiedonkäsittely (tehtävänannon noudattaminen, aineiston käyttö ja vastauksen rakentaminen)
- soveltaminen, kehittäminen ja arviointi

Tekstistäsi tulee ilmetä, että olet ymmärtänyt käyttämäsi kehityspsykologiset käsitteet ja niiden merkityksen ihmisen kehityskulussa. Muista siis aina määritellä kaikki käyttämäsi käsitteet. Esimerkiksi jos kirjoitat, että ”Minulle on muodostunut turvallinen kiintymyssuhde äitiin, mutta ei isään”, ei tämä riitä osoittamaan sitä, että olet ymmärtänyt käsitteen kiintymyssuhde!

- ➔ Selitä, mitä tarkoitetaan kiintymyssuhteella sekä kerro ja kuvailla, miksi sinulle on muodostunut turvallinen kiintymyssuhde äitiin, mutta ei isään. Käsittele sitten vielä kiintymyssuhteiden merkitystä tarkemmin omalle kehitykselle.

Esimerkki psykologisen tiedon soveltamisesta:

Äitini mukaan olin kova ”puhumaan” jo vauvana. Hän sanoi että ”keskustelimme” usein erityisesti vaipan vaihdon yhteydessä. (= kuvaus) Tällaista keskustelunomaista vuorovaikutusta sanotaan protokeskusteluksi. (= psykologinen käsite ja selitys käsitteelle) Opin puhumaan suhteellisen normaalissa aikataulussa. Ensimmäisen sanani ”maamaa” sanoin 11 kk:n ikäisenä aina kun halusin maitopulloni. Tämän jälkeen en kuulemma kuitenkaan oppinut pitkään aikaan uusia sanoja, mutta sitten 1,5 vuoden iässä aloin puhumaan yhtäkkiä paljon enemmän. (= kuvaus)

Kehityopsykologia tieteenä (kpl 1-3)

Elämänviivani

Piirrä paperille viiva, jossa viivan alku on syntymähetkesi. Jatka viivaa ja sijoita viivalle tapahtumia, kuten motorisia ja kognitiivisia taitoja sekä sosiaalisen elämän muutoksia, jotka ovat mielestäsi vaikuttaneet sinun tähänastiseen elämääsi.

- a) Mikä on mielestäsi ollut tähänastisen elämäsi parasta aikaa? Miksi?
- b) Miten toivoisit viivan jatkuvan? Mitä toivot ja odotat aikuisuudelta?

*

Kasvuympäristöni

- a) Kuvaile omaa lähiympäristöäsi ja etäympäristöäsi siltä ajalta, kun olit 6-vuotias.
- b) Miten arvelet lähi- ja etäympäristön vaikuttaneen kehitykseesi? Onko lähi- ja etäympäristössäsi tapahtunut muutoksia? Millaisia? Milloin? Mitä vaikutuksia muutoksella mahdollisesti on ollut kehitykseesi?
- c) Tunnista, millaisia individualistisen tai kollektivistisen kulttuurin piirteitä kasvatuksessasi on ollut.
- d) Tunnista vanhempiesi kasvatustyyli ja arvioi sen vaikutusta kehityksessäsi.

Vaihtoehtoinen tehtävä (Fiktiivisen lapsen tarina):

1. Keksi aluksi lapsellesi sukupuoli, nimi ja etninen tausta sekä kuvaile lapsen lähiympäristöä, etäympäristöä ja kulttuuria, jossa lapsi elää syntymänsä hetkellä. Esimerkiksi missä kaupungissa ja maassa lapsi asuu, onko hänellä sisaruksia, minkälainen on lapsen vanhempien parisuhde, missä vanhemmat käyvät töissä jne. Muista huomioida myös lähi- ja etäympäristön mahdolliset muutokset ja niiden vaikutus lapsen kehityskulkuun.
2. Minkälainen perimä lapsella on? Onko lapsella esimerkiksi jokin synnynnäinen kehityshäiriö tai sairaus? Jos näin, niin muista tuoda tarinasi edetessä esille, miten se mahdollisesti vaikuttaa lapsen myöhempään kehitykseen.
3. Minkälainen kasvatustyyli lapsen perheessä on? Kuvaile, miten kasvatustyyli vaikuttaa lapsen kehitykseen.

Vauvaikä (kpl 5-8)

Temperamentti

Pyri saamaan selville, millainen olit vauvana. Tunnista niistä tiedoista, millaisia temperamenttipiirteitä sinussa ilmeni vauvana. Näkyvätkö nuo piirteet edelleen? Miten? Kuvaile ja arvioi yhdeksää temperamenttipiirrettäsi.

Kiintymyssuhteeni

Kiintymyssuhde on aina kahden ihmisen välinen. Sinulla on siis oma kiintymyssuhde niin äitiin kuin isään tai muuhun hoitajaasi ja kiintymyssuhteet voivat olla samanlaisia tai keskenään erilaisia. Tarkastele tämän hetkisen kiintymyssuhteesi kautta omaa kiintymyssuhdettasi äitiin ja isään tai ihmiseen, joka sinua on paljon hoitanut. Arvioi tai ota selvää, millainen kiintymyssuhde sinulla on ollut varhaislapsuudessa.

Vaihtoehtoinen tehtävä (Fiktiivisen lapsen tarina):

1. Minkälainen on lapsen synnynnäinen temperamentti? Kuvaile lapsen temperamenttipiirteitä ja sitä, miten lapsen temperamentti näkyy lapsen toiminnassa tai lapsen ja vanhempien välisissä suhteissa. Muista huomioida lapsen temperamentti myös tarinan edetessä.
2. Minkälainen kiintymyssuhde lapselle muodostuu varhaisten elinvuosien aikana? Muista kuvailla myös kiintymyssuhteen syntyyn vaikuttaneita tekijöitä sekä ottaa huomioon kiintymyssuhteen vaikutus lapsen elämään koko tarinassasi.

Leikki-ikä (kpl 4, 9-11)

Oma kielen kehittymiseni

- a) Ota selvää, millaisia sanoja ja lauseita sinulla on ollut varhaislapsuudessasi. Pyri tunnistamaan niissä kielen kehityksen vaihteita.
- b) Muistele, mitä satuja sinulle on luettu. Mitä muistoja on jäänyt satujenlukuhetkistä?

Leikit, sadut, piirtäminen

- a) Muistele, mitä leikkejä olet lapsena leikkinyt. Mieti, mitä niiden kautta opit ja mitä kehityksen osa-alueita ne sinussa kehittivät.
- b) Muistele satuja, joita sinulle on luettu tai olet itse myöhemmin lukenut. Analysoi, miksi tietyt sadut kiinnostivat niin paljon ja mitä olet niistä oppinut.
- c) Selvitä lapsen piirtämistaidon kehitysvaihteita. Etsi omia piirroksiasi ja analysoi, miten niissä näkyy motorinen, kognitiivinen (ajattelu, päättely) ja ehkä myös tunne-elämän kehitys.

Minuuden kehitys

Kuvaile minuuden kehityksesi eri puolia. Esimerkiksi voit hyödyntää alla olevia kysymyksiä:

- Miten vanhempasi tukivat minäkokemuksesi kehitystä?
- Ilmenikö sinulla uhmaikä? Jos niin, miten?
- Miten itsetuntoasi on tuettu kouluvuosina?
- Miten itse tuet omaa itsetuntoasi? Esimerkiksi kun onnistut, kehuiko itseäsi vai ajatteletko onnistumisen olevan sattumaa? Kun epäonnistut, masennutko vai sisuunnutko yrittämään uudestaan?

Jos löydät joitakin valokuvia, päiväkirjamerkintöjä tms, joilla voit kuvata minäkäsitystäsi, voit liittää niitä vastaukseesi.

Vaihtoehtoinen tehtävä (Fiktiivisen lapsen tarina):

1. Kuvaile lapsen ajattelu, kielen ja toiminnanohjauksen kehittymistä 3-vuotiaasta kouluikäiseksi. Mitkä tekijät ovat vaikuttaneet näiden kehittymiseen ja miten? Onko lapsella vaikeuksia joissakin näissä? Kuvaile.
2. Minkälaisia leikkejä lapsi leikki 1-vuotiaana ja 5-vuotiaana? Kerro myös, miten leikit muuttuivat kouluiässä. Kuvaile erilaisia leikkejä, jotka kehittävät lapsen motorisia, kognitiivisia ja sosioemotionaalisia taitoja. Etsi lapselle jokin harrastus, ja kuvaile harrastuksen vaikutusta monipuolisesti hänen kehitykseensä.
3. Minkälainen minuus lapselle on rakentunut? Mitkä taustatekijät ovat vaikuttaneet minuuden syntyyn?

Kouluikä (kpl 12-13)

Sosiaaliset suhteeni

- a) Piirrä ympyräkuvio, johon kuvaat kouluaikaiset ihmissuhteesi. Sisimmässä ympyrässä ovat perheenjäsenesi, seuraavassa itsellesi läheiset vapaa-ajan tai koulun kaverit ja aikuiset, kolmannessa nekin kaverit ja aikuiset, joiden kanssa olit välillisesti tekemisissä. Kirjoita nimien tai koodien viereen se yhteys, joka yhdisti teidät (esimerkiksi koulu, harrastus, lomamatkat jne.).
- b) Poimi ihmissuhteistasi jokin hyvä suhde ja jokin huono suhde. Analysoi, millainen näiden kaveri- tai aikuissuhteiden vaikutus on ollut kehitykseen.

Vaihtoehtoinen tehtävä (Fiktiivisen lapsen tarina):

Mikä on vertaissuhteiden merkitys lapsen elämässä? Onko lapsella paljon ystäviä? Onko lapsi yksinäinen? Joutuuko lapsi kiusatuksi koulussa? Kuvaile tarinassasi lapsen sosiaalisten suhteiden vaikutusta lapsen kehitykseen.

Nuoruus (kpl 14-17)

Minun kehitykseni: Tunne-elämän kuohut ja itsesäätely

- a) Mistä asioista murrosiässä tuli ristiriitoja vanhempien kanssa? Miten mahdolliset konfliktitilanteet silloin ratkaistiin? Toimisitko nyt toisin? Miten?
- b) Miten selvittelit omia tunnekuohujasi tai epäselvyyksiä?
- c) Miten tunteiden säätelytaitosi ja itsesäätelytaitosi laajemminkin ovat kehittyneet kouluiästä tähän hetkeen?

Minun kehitykseni: Suhde aikuisiin ja ystäviin

- a) Millaisia vaiheita tunnistat omassa vanhempisuhteessasi tapahtuneen nuoruuden aikana? Onko sinulla ollut vanhempiesi rinnalla muita aikuisia, joiden vaikutus kehitykseesi on ollut suuri? Voit kuvailla asioita aikajanalla, johon sijoitat muutoksia tai uusia ihmissuhteita.
- b) Tarkastele omia kaveri- ja ystävyysuhteitasi, mahdollisia ihastumisiiasi ja seurustelusuhteitasi ja niiden vaikutusta minäkäsitykseesi ja itsetuntoosi. Voit kuvailla vuorovaikutussuhteita kuvioilla tai symboleilla.

Minun kehitykseni: Oma identiteettini

Identiteetti rakentuu monista erilaisista palasista tai sektoreista. Kuulumme esimerkiksi erilaisiin yhteisöihin, kuten perheeseen, kouluun ja kaveripiiriin. Kuulumme myös moniin ryhmiin. Meillä on tietty sukupuoli, kansalaisuus, uskonto tai esimerkiksi harrastus, jonka kautta määrittelemme itseämme. Myös seksuaalinen suuntautuneisuus ilmentää identiteettiämme. Lisäksi meillä on erilaisia ajatuksia, haaveita, toiveita ja tavoitteita. Mitkä ovat niitä ryhmiä ja yhteisöjä, joihin kuulut? Kuinka kiinteästi tunnet kuuluvasi perheeseen, ystäväpiiriin, sukuun, kouluyhteisöön, suomalaiseen yhteiskuntaan, nettiyhteisöön, yhdistykseen, kansalaisjärjestöön, poliittiseen suuntaan tai uskonnolliseen yhteisöön? Minkälaisista palasista tai sektoreista sinun identiteettisi muodostuu?

Ilmaise identiteettiäsi omakuvapiirroksella, sana- tai kuvakollaasilla tms. Sisällytä kuvaukseen omaa identiteettiäsi kuvaavia sanoja ja kuvia. Arvioi myös, mikä on Marcian luokittelun mukaan identiteetin kehitysvaiheesi (epäselvä identiteetti, lainattu identiteetti, etsijän identiteetti ja saavutettu identiteetti) kussakin aiheessa. Kirjoita se/ne kuvasi yhteyteen. Voit perustella niitä lyhyesti.

Minun kehitykseni: Sosiaali- ja kulttuuri-identiteettini

Millaisia sosiaalisia identiteettejä sinulla on ollut ja on tällä hetkellä?
Miten isovanhempiesi, vanhempiesi ja sinun kulttuuri-identiteettisi eroavat toisistaan? Mikä on säilynyt samanlaisena?

Vaihtoehtoinen tehtävä (Fiktiivisen lapsen tarina, nuoruus):

1. Kuvaile nuoren puberteettia ja itsesääätelytaitojen kehittymistä joidenkin esimerkkitilanteiden kautta. Millainen on nuoren suhde omaan vartaloonsa ja pukeutumiseen? Millaisia haasteita tai riskitilanteita nuori kohtaa, joissa hänen itsesääätelytaitonsa ovat koetuksella?
2. Miten nuoren elämässä ilmenee tarvitsevuus ja itsenäisyys -ristiriita suhteessa vanhempiin? Mikä merkitys suhteella vanhempiin on nuoren identiteetin muodostumisessa? Mikä on vertaissuhteiden merkitys nuoren elämässä? Onko nuorella ystäviä? Seurusteleeko hän? Mikä merkitys sosiaalisilla suhteilla on nuoren itsenäistymisessä?
3. Kuvaile nuoren identiteetin saavuttamista. Onko nuorella ongelmia oman identiteetin löytämisessä? Millaista tukea hän kaipaa ja saa? Miten nuori kuvailee henkilökohtaista identiteettiään, sitä kuka hän on – julkisesti ja omissa ajatuksissaan? Millaiseksi hän kuvailee sosiaalisen, kulttuurisen, sukupuoli- ja seksuaali-identiteettinsä?
4. Kuvaile nuoren elämänkatsomusta. Mitä asioita hän arvostaa elämässä? Mitä suunnitelmia hänellä on tulevaisuutensa suhteen?

Tulevaisuus (aikuisuus)

Minun kehitykseni: Omat unelmani

Millaisia unelmia sinulla on lähitulevaisuudessa ja aikuisuudessa? Tee omista unelmistasi kuva- ja sanakollaasi, ns. unelmakartta. Voit tehdä unelmakartan paperille keräämällä lehdistä kuvia, sanoja, lauseita, jotka kuvaavat omia lähitulevaisuuteen ja aikuisuuteen liittyviä unelmia, ja liimata ne paperille tai voit tehdä sen myös sähköisesti. Voit myös lisätä omin käsin sanoja tai kuvia. Sijoita valmis unelmakartta johonkin paikkaan, josta voit tarkastella sitä aina välillä.

Ihmisen aivoissa mielikuvat asioista aktivoivat samoja aivoalueita kuin oikeat tapahtumat, joten kuvittelemalla niitä voi saada aikaan samoja myönteisiä vaikutuksia kuin oikeasti kokemalla niitä. Ajatuksilla ja sanoilla ihminen muovaa toimintaansa ja siten tulevaisuuttaan. Kun unelmansa pukee kuviksi ja sanoiksi, niistä voi tulla tavoitteita, joita kohti voi lähteä toimimaan. Kun laittaa unelmakarttansa seinälle, kuvat ja sanat muistuttavat tavoitteista. Jos vielä sanoo ääneen unelmansa, ikään kuin sitoutuu niihin ja saa kannustusta niiden tavoittelemiseksi.

Vaihtoehtoinen tehtävä (Fiktiivisen lapsen tarina):

Voit tuottaa samanlaisen kuva- ja sanakollaasin myös fiktiivisen lapsesi toiveista ja haaveista tulevaisuuden suhteen. 😊